

Ερωτήσεις – Απαντήσεις για την επιλεξιμότητα δαπανών

Δαπάνες προσωπικού

1. Με ποια σχέση εργασίας συνδέεται το τακτικό προσωπικό του δικαιούχου;

Το τακτικό προσωπικό του δικαιούχου, που απασχολείται στην πράξη, συνδέεται με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Συγκεκριμένα με συμβάσεις εργασίας πλήρους ή μερικής απασχόλησης:

- Αορίστου χρόνου
- Ορισμένου χρόνου

2. Με ποια σχέση εργασίας συνδέεται το έκτακτο προσωπικό του δικαιούχου;

Το έκτακτο προσωπικό που απασχολείται στην πράξη, συνδέεται με το δικαιούχο με τις εξής μορφές απασχόλησης:

- Σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου
- Σύμβαση μίσθωσης έργου
- Σύμβαση ή απόφαση υποτροφίας

3. Στο προσωπικό του δικαιούχου περιλαμβάνονται μέλη συνεταιρισμού εργαζομένων;

Στο προσωπικό του δικαιούχου (τακτικό και έκτακτο με σύμβαση ορισμένου χρόνου) δύναται να περιλαμβάνονται και μέλη «Συνεταιρισμών Εργαζομένων» (ν. 4430/2016), σύμφωνα με την 137675/ΕΥΘΥ1016 (31/12/2018).

Προϋπόθεση για αυτό είναι το σύστημα αμοιβών του και οι όροι εργασίας των μελών του Συνεταιρισμού Εργαζομένων, που καθορίζονται από το Καταστατικό του ή από ειδικές ρυθμίσεις εγκεκριμένες από τη Γενική Συνέλευσή του, να προσομοιάζουν με αυτά της εξαρτημένης εργασίας και να έχουν προσδιοριστεί ανεξάρτητα από τη συγχρηματοδοτούμενη πράξη.

4. Ποιο προσωπικό δεν είναι επιλέξιμο για πληρωμή από το πρόγραμμα;

Το μόνιμο προσωπικό των ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ του δημοσίου σύμφωνα με το Άρθρο 12 παράγραφο 1 της υπ' αριθμ. 3886/11-5-2018 ΥΑ, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Οι Πρόεδροι Διοικητικών συμβουλίων, μέτοχοι, εταίροι, μέλη Δ.Σ., οι Διευθύνοντες Σύμβουλοι και οι διαχειριστές των επιχειρήσεων ή συνεργατικών φορέων δεν δικαιούνται αμοιβή.

5. Απαιτείται ανοικτή διαδικασία για την επιλογή του έκτακτου προσωπικού (σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου ή σύμβαση μίσθωσης έργου);

Η επιλογή τυχόν έκτακτου προσωπικού για τις ανάγκες του έργου με οποιαδήποτε σχέση (σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, σύμβαση μίσθωσης έργου, χορήγηση υποτροφίας), γίνεται τηρώντας την ισχύουσα νομοθεσία και τις γενικές αρχές της συνθήκης ΕΚ και ειδικά

την αρχή της ίσης μεταχείρισης, της μη διάκρισης, της ισότητας των φύλων και της διαφάνειας.

Ειδικά για τις περιπτώσεις συμβάσεων μίσθωσης έργου δημοσιεύεται πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες στην ιστοσελίδα του δικαιούχου ή/και του επιχειρησιακού προγράμματος με αναφορά στα επαγγελματικά προσόντα που υπαγορεύονται από τη φύση και το σκοπό του προς υλοποίηση έργου. Για τις δαπάνες προσωπικού ισχύουν οι κανόνες επιλεξιμότητας που αναφέρονται στο Άρθρο 12 της ΥΑΕΚΕΔ (ΥΑ 137675/ΕΥΘΥ1016/31-12-2018 (Β' 5968)).

6. Τι είναι η σύμβαση μίσθωσης έργου στην κατηγορία των δαπανών προσωπικού από φυσικά πρόσωπα;

Η περίπτωση της μίσθωσης έργου αφορά σε φυσικό πρόσωπο που εργάζεται υπό τις οδηγίες του δικαιούχου και, εάν δεν συμφωνηθεί διαφορετικά, στις εγκαταστάσεις του δικαιούχου. Ο τόπος εργασίας του φυσικού προσώπου, όπως και οι λοιπές συμβατικές υποχρεώσεις, προσδιορίζονται στη σύμβαση. Το αποτέλεσμα της εργασίας ανήκει στον δικαιούχο. Το κόστος για την αμοιβή του φυσικού προσώπου, δηλαδή το συμβατικό τίμημα, καθορίζεται με βάση τις προσφερόμενες ώρες εργασίας και δεν είναι σημαντικά διαφορετικό από αυτό που έχει ο δικαιούχος για προσωπικό του το οποίο εκτελεί παρόμοια καθήκοντα ή αν δεν έχει τέτοιο προσωπικό, από αυτό που απαντάται στην αγορά για παρόμοια θέση και εμπειρία. Το αντικείμενο της σύμβασης δεν καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες του δικαιούχου.

7. Στις συμβάσεις μίσθωσης έργου προβλέπεται η τήρηση φύλλων χρονοχρέωσης; Η αμειβόμενη εργασία πρέπει να είναι σύμφωνα με τις προσφερόμενες ώρες και όχι με παραδοτέα;

Γενικά στις συμβάσεις μίσθωσης έργου δεν προβλέπεται η τήρηση μηνιαίων αναλυτικών απολογιστικών φύλλων χρονοχρέωσης δεδομένου ότι το συμβατικό αντικείμενο αφορά σε υλοποίηση και παράδοση έργου σχετιζόμενου με την επιχορηγούμενη πράξη. Οι συμβάσεις μίσθωσης έργου δεν είναι συμβάσεις εργασίας, συνδέονται με τα παραδοτέα ή και τα σχετικά πακέτα εργασίας, η αξία των οποίων (συμβατικό τίμημα) εκτιμάται με βάση τον απαραίτητο για την υλοποίησή τους ανθρωποχρόνο. Η τμηματική καταβολή μίας σύμβασης μίσθωσης έργου είναι επιλέξιμη εφόσον αντιστοιχεί σε ενδιάμεσο παραδοτέο της σύμβασης, το οποίο συμβάλλει στην υλοποίηση των ενδιάμεσων ή τελικών πακέτων εργασίας ή παραδοτέων του έργου-πράξης. Σε περίπτωση που τηρούνται φύλλα χρονοχρέωσης, η αμοιβή θα προκύπτει ως συνάρτηση του καταγεγραμμένου χρόνου απασχόλησης. Για τις δαπάνες προσωπικού μίσθωσης έργου ισχύουν οι κανόνες επιλεξιμότητας που αναφέρονται στο Άρθρο 12 της ΥΑΕΚΕΔ (ΥΑ 137675/ΕΥΘΥ1016/31-12-2018 (Β' 5968)).

8. Πώς υπολογίζονται οι Έμμεσες Λειτουργικές δαπάνες;

Στις Έμμεσες Λειτουργικές δαπάνες όλων των φορέων περιλαμβάνονται δαπάνες ενέργειας, ύδρευσης, τηλεπικοινωνιών, υπηρεσιών καθαριότητας, ενοικίων, διοικητικού προσωπικού και άλλες έμμεσες δαπάνες. Οι ως άνω δαπάνες καλύπτονται με τη μορφή απλοποιημένου κόστους, το οποίο ανέρχεται στο 15% επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών προσωπικού. Οι άμεσες δαπάνες προσωπικού που χρησιμοποιούνται ως βάση υπολογισμού είναι αυτές που συμπεριλαμβάνονται στην κατηγορία Δαπάνες Προσωπικού.

9. Τι ισχύει για τις υποτροφίες. Θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη;

Φυσικά πρόσωπα (ερευνητές, προπτυχιακοί ή μεταπτυχιακοί φοιτητές, υποψήφιοι διδάκτορες) που συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης στη βάση σύμβασης ή απόφασης του αρμοδίου οργάνου, η οποία προβλέπει τη χορήγηση υποτροφίας, ως αντάλλαγμα για την απασχόληση του φυσικού προσώπου στην πράξη, εντάσσονται στις δαπάνες προσωπικού του δικαιούχου, εφόσον η χορήγηση της υποτροφίας γίνεται σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου και η σύμβαση ή η σχετική απόφαση προσδιορίζει επαρκώς το αντικείμενο της συμμετοχής του φυσικού προσώπου στο έργο, το χρόνο απασχόλησης και ιδίως τις ώρες απασχόλησης, εάν προβλέπεται ωριαία αποζημίωση, το ποσό της υποτροφίας και τον τρόπο καταβολής του, καθώς και τον τόπο εκτέλεσης του έργου του. Σπουδαστές που λαμβάνουν υποτροφία, από οποιοδήποτε πηγή, με σκοπό την οικονομική ενίσχυσή τους για τη συνέχιση/ολοκλήρωση των σπουδών τους ή τη βράβευσή τους λόγω εξαιρετικών επιδόσεων δεν εντάσσονται στο προσωπικό του δικαιούχου.

10. Υπάρχει τύπος σύμβασης που θα χρησιμοποιείται για το τακτικό προσωπικό του δικαιούχου ή αρκεί η απόφαση της διοίκησης του δικαιούχου χωρίς την υπογραφή του φυσικού προσώπου;

Η απασχόληση του τακτικού προσωπικού του δικαιούχου στην πράξη προσδιορίζεται στην απόφαση του αρμόδιου οργάνου του δικαιούχου. Δεν απαιτείται άλλη σύμβαση, πέραν αυτής που ήδη υφίσταται και καθορίζει την εργασιακή σχέση του δικαιούχου με το τακτικό προσωπικό του. Το τακτικό προσωπικό του δικαιούχου δεν δύναται να απασχολείται στην πράξη στη βάση σύμβασης μίσθωσης έργου.

11. Οι δαπάνες μετακίνησης που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της συνεργασίας (τεχνικές συναντήσεις μελών ΕΟ, δειγματοληψίες, μετρήσεις) και όχι για τη διάχυση αποτελεσμάτων, είναι επιλέξιμη δαπάνη?

Ναι, και αφορά στις δαπάνες μετακινήσεων των μελών της ομάδας έργου στο πλαίσιο δραστηριοτήτων που σχετίζονται άμεσα με το έργο και από την ομάδα έργου που υλοποιεί το πιλοτικό έργο, σύμφωνα με το Άρθρο 13 της ΥΑΕΚΕΔ. Υπάρχει σχετική κατηγορία δαπάνης στο ΠΣΚΕ, με τίτλο ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΟΥ.

Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για μεταφορά με ταξί, οι δαπάνες ενοικίασης αυτοκινήτων και οι δαπάνες πάρκινγκ, εφόσον υπάρχει δημόσιο μέσο μεταφοράς που καλύπτει την εν λόγω διαδρομή.

12. Οι δαπάνες τεχνικών εργασιών-υπηρεσιών για την ανάπτυξη των πιλοτικών κατασκευών (εκσκαφές, συγκολλήσεις, προσδέσεις κ.λπ.) είναι επιλέξιμες ως εξωτερική ανάθεση και εάν ναι σε ποια κατηγορία δαπανών εντάσσονται?

Η αγορά, απόκτηση ή βελτίωση κτιριακών εγκαταστάσεων, γηπέδων, εδαφών δεν είναι επιλέξιμες.

Στις δαπάνες αναλωσίμων επιλέξιμες δαπάνες είναι το κόστος υλικών, εφοδίων, πιλοτική εγκατάσταση που σχετίζεται αποκλειστικά με την υλοποίηση και την κατασκευή του πιλοτικού έργου με την προϋπόθεση ότι δεν αποτελεί πάγια εγκατάσταση ή βελτίωση των κτιριακών εγκαταστάσεων ή άλλων παγίων που διαθέτει μέλος της Ε.Ο.

Στις δαπάνες προσωπικού επιλέξιμη δαπάνη είναι η σύμβαση μίσθωσης έργου φυσικού προσώπου για υλοποίηση του πιλοτικού έργου.

Δαπάνες χρήσης παγίων στοιχείων

1. Δαπάνες κόστους χρήσης παγίων στοιχείων

Στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν οι δαπάνες απόσβεσης μηχανημάτων, οργάνων & εξοπλισμού, απαραίτητων για την εκτέλεση του φυσικού αντικειμένου του έργου. Εξοπλισμός ως πάγιο στοιχείο, θεωρείται κάθε στοιχείο το οποίο με κατάλληλη χρήση και συντήρηση έχει ωφέλιμη ζωή μεγαλύτερη του ενός έτους, διατηρεί το αρχικό του σχήμα και εμφάνιση κατά τη χρήση, δεν χάνει την ταυτότητά του με ενσωμάτωση σε άλλο ή πιο σύνθετο στοιχείο και καταχωρίζεται, κατά περίπτωση, στο μητρώο παγίων.

Πρόκειται για μηχανήματα, εξαρτήματα αυτών, επιστημονικά όργανα και εργαλεία, καθώς και μέσα και εξοπλισμό πληροφορικής και επικοινωνιών, που χρησιμοποιούνται για την εξυπηρέτηση των δραστηριοτήτων του έργου.

Στην υποκατηγορία εντάσσεται λογισμικό και δικαιώματα χρήσης (licenses) προγραμμάτων λογισμικού, εφόσον απαιτούνται για την εκτέλεση του έργου.

Η δαπάνη προληπτικής / τακτικής συντήρησης εξοπλισμού που ανήκει στον δικαιούχο και χρησιμοποιείται για την εκτέλεση του φυσικού αντικειμένου του έργου, είναι επιλέξιμη για το χρονικό διάστημα που οι δαπάνες απόσβεσης του παγίου χρεώνονται στο έργο.

Για τις δαπάνες οργάνων & εξοπλισμού ισχύουν οι κανόνες επιλεξιμότητας που αναφέρονται στο Άρθρο 15 και στο Άρθρο 16 (περιπτώσεις Β, Γ & Ε) της ΥΑΕΚΕΔ. Όταν τα όργανα και ο εξοπλισμός δεν χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους για το έργο, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης, για όσο διάστημα χρησιμοποιήθηκαν για την υλοποίηση του έργου.

Δεν θεωρούνται επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού.

Οι δαπάνες απόσβεσης παγίων στοιχείων, ανεξάρτητα αν αγοράστηκαν από τους δικαιούχους σε προηγούμενα έτη, μπορεί να θεωρηθούν επιλέξιμες όταν πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις.

- α) τα πάγια στοιχεία χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση της πράξης,
- β) δεν έχουν χρησιμοποιηθεί για την αγορά τους δημόσιες επιχορηγήσεις, κοινοτικές ή εθνικές,
- γ) υπολογίζονται με τους κατάλληλους λογιστικούς κανόνες και αποτυπώνονται στο λογιστικό σύστημα που τηρεί ο δικαιούχος,
- δ) το ποσό της δαπάνης δικαιολογείται με δικαιολογητικά έγγραφα που έχουν ισοδύναμη αποδεικτική αξία με τιμολόγια,
- ε) οι δαπάνες απόσβεσης αφορούν αποκλειστικά την περίοδο υλοποίησης της πράξης και ειδικότερα την χρονική περίοδο που τα πάγια χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς της πράξης.

Ο ερευνητικός εξοπλισμός που αγοράστηκε για τις ανάγκες του έργου, μπορεί να αποσβένεται σύμφωνα με το άρθρο 24, του ν.4172/2013 (Α'167), όπως τροποποιήθηκε με την παραγρ.8, άρθρο 24 του ν.4386/2016 (Α'83) και να αποσβένεται με ποσοστά 40%, 40%,20%.

Επισημαίνεται ότι, για τις δαπάνες μηχανημάτων, οργάνων & εξοπλισμού ισχύουν τα προβλεπόμενα στο Άρθρο 36 της ΥΑΕΚΕΔ. Ειδικότερα, για την αγορά οργάνων και

εξοπλισμού, στην περίπτωση σύναψης Δημοσίων συμβάσεων στις οποίες οι δικαιούχοι είναι φορείς του δημόσιου ή ευρύτερου δημόσιου τομέα και στις οποίες ενεργούν ως αναθέτουσες αρχές, απαιτείται η τήρηση των διαδικασιών που προβλέπει ο ν. 4412/2016 (Α' 147) "Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών" όπως ισχύει.

2. Δαπάνες για κτίρια και γήπεδα.

Δαπάνες ενοικίων (λειτουργικής μίσθωσης) για τη χρήση παγίων στοιχείων που είναι αναγκαία για την υλοποίηση της πράξης είναι επιλέξιμες δαπάνες υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό κόστος για τη χρήση των παγίων καθ' όλη τη διάρκεια της πράξης δικαιολογεί τη μη απόκτησή τους με άλλο τρόπο και με την επιφύλαξη των λοιπών κανόνων επιλεξιμότητας.

3. Δαπάνες μίσθωσης για μηχανήματα όργανα, εξοπλισμό και λοιπών παγίων

Δαπάνες ενοικίων (λειτουργικής μίσθωσης) για τη χρήση παγίων στοιχείων που είναι αναγκαία για την υλοποίηση της πράξης είναι επιλέξιμες δαπάνες υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό κόστος για τη χρήση των παγίων καθ' όλη τη διάρκεια της πράξης δικαιολογεί τη μη απόκτησή τους με άλλο τρόπο και με την επιφύλαξη των λοιπών κανόνων επιλεξιμότητας.

4. Είναι επιλέξιμο το 100% του κόστους κτήσης ενός παγίου αν αυτό χρησιμοποιείται καθ' όλη της διάρκειας του έργου;

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες απόσβεσης και όχι οι δαπάνες αγοράς του παγίου. Επομένως, πρέπει να εφαρμοστεί ο προβλεπόμενος συντελεστής απόσβεσης. Για τα πάγια που εντάσσονται στις δαπάνες επιστημονικής τεχνολογικής έρευνας, ο συντελεστής απόσβεσης είναι 40%, εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις της ΚΥΑ 109343/12/29.6.2017 (Β'2351).

Αν το κόστος του παγίου είναι μικρότερο από 1500€, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, μπορεί να αποσβεστεί εξολοκλήρου μέσα στο φορολογικό έτος που αποκτήθηκε.

5. Στην περίπτωση της αγοράς εξοπλισμού, πώς υπολογίζονται οι αποσβέσεις; Για παράδειγμα ένα όργανο αξίας Α το οποίο θα χρησιμοποιηθεί τους 30 από τους 36 μήνες διάρκειας της δράσης για πόσο τοις εκατό της αξίας του θα επιδοτηθεί;

Ισχύουν οι ετήσιοι φορολογικοί συντελεστές απόσβεσης του άρθρου 24, του νόμου 4172/2013, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Αν $A < 1500\text{€}$ πλέον ΦΠΑ, το πάγιο μπορεί να αποσβεστεί εξολοκλήρου μέσα στο φορολογικό έτος που αποκτήθηκε.

Αν $A \geq 1500\text{€}$ πλέον ΦΠΑ, πρέπει να εφαρμοστούν οι συντελεστές απόσβεσης που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο. Αν ο εξοπλισμός μπορεί να ενταχθεί στις δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας όπως περιγράφονται στην ΚΥΑ 109343/12/29.6.2017 (Β'2351), ο ετήσιος συντελεστής φορολογικής απόσβεσης είναι 40%.

Ο συντελεστής αυτός εφαρμόζεται αναλογικά από τον επόμενο μήνα εντός του οποίου χρησιμοποιείται ή τίθεται σε υπηρεσία. Σε αυτή την περίπτωση, για κάθε μήνα μετά το μήνα εντός του οποίου χρησιμοποιείται ή τίθεται σε υπηρεσία, το πάγιο θα αποσβένεται κατά $40/12=3,33\%$. Επομένως, για την εξ' ολοκλήρου απόσβεση του παγίου θα χρειαστούν $100/3,33=30$ μήνες.

6. Μπορεί να αγοραστεί ο εξοπλισμός στην αρχή του έργου παρότι θα χρησιμοποιηθεί από τα μισά του έργου και μετά;

Η αγορά του εξοπλισμού μπορεί να γίνει οποιαδήποτε χρονική στιγμή μετά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, ο συντελεστής απόσβεσης όμως θα αρχίσει να εφαρμόζεται αναλογικά από τον επόμενο μήνα εντός του οποίου χρησιμοποιείται ή τίθεται σε υπηρεσία. Στο έργο θα χρεωθεί το κομμάτι των αποσβέσεων που αναλογεί στη χρήση του εξοπλισμού για την εκτέλεση του φυσικού αντικειμένου.

7. Στην κατηγορία δαπανών οργάνων και εξοπλισμού δηλώνονται οι λογιστικές ή οι φορολογικές αποσβέσεις;

Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες οργάνων και εξοπλισμού θα πρέπει να διενεργούνται με βάση την εθνική φορολογική νομοθεσία. Κατά συνέπεια θα δηλωθούν οι φορολογικές αποσβέσεις, ανεξάρτητα από τυχόν υποχρέωση για παρακολούθηση των αποσβέσεων και σε λογιστική βάση.

8. Σε σχέση με τις δαπάνες απόσβεσης στην κατηγορία δαπανών «Δαπάνες οργάνων & εξοπλισμού», μπορεί να εφαρμοστούν οι διατάξεις του Ν.4172/2013, που προβλέπει ετήσιο συντελεστή φορολογικής απόσβεσης 40%, για δαπάνες εξοπλισμού και οργάνων, που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας;

Η απόσβεση εξοπλισμού που χρησιμοποιείται για τις ανάγκες εκτέλεσης επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας μπορεί να πραγματοποιηθεί με ποσοστό 40% ανά έτος με βάση τα άρθρα 22Α και 24 του Ν.4172/2013, εφόσον ο εν λόγω εξοπλισμός εμπίπτει στον σχετικό ορισμό που περιγράφεται στην ΚΥΑ 109343/12/29.6.2017 (Β'2351) στην οποία δίνεται ο ορισμός του εξοπλισμού και των οργάνων για τις ανάγκες εκτέλεσης επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας. Η εν λόγω διάταξη αφορά τόσο τους ιδιωτικούς, όσο και τους δημόσιους φορείς που συμμετέχουν στην δράση.

9. Προβλέπεται δαπάνη για υπηρεσίες συντήρησης εξοπλισμού που ανήκει σε μέλος της Ε.Ο.; Σε τι κατηγορία δαπάνης θα μπει;

Σύμφωνα με την παρ. 2, περίπτωση Β, άρθρο 16 της ΥΑΚΕΔ:

2α. Η δαπάνη έκτακτης συντήρησης/επισκευής υφιστάμενου εξοπλισμού που ανήκει στο δικαιούχο και χρησιμοποιείται για την εκτέλεση της πράξης δεν είναι επιλέξιμη, εκτός εάν αυτή αυξάνει την αξία του υφιστάμενου παγίου και δηλώνεται στην πράξη ως απόσβεση.

2β. Η δαπάνη προληπτικής / τακτικής συντήρησης εξοπλισμού που ανήκει στο δικαιούχο και η δαπάνη αγοράς αναλωσίμων για την ορθή λειτουργία του είναι επιλέξιμες για το χρονικό διάστημα που ο εξοπλισμός χρησιμοποιείται για τους σκοπούς της πράξης.

10. Προβλέπεται δαπάνη για ανταλλακτικά εξοπλισμού που ανήκει σε μέλος της Ε.Ο.; Σε τι κατηγορία δαπάνης θα μπει;

Η δαπάνη για αγορά ανταλλακτικών μπορεί να είναι επιλέξιμη, στην κατηγορία δαπάνης οργάνων και εξοπλισμού, εφόσον δεν ξεπερνά το 10% του κόστους απόκτησης του εξοπλισμού. Σύμφωνα με την παρ.Β.2 άρθρο 16 της ΥΑΚΕΔ

Παραγωγική Επένδυση

- Στην περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης στο πλαίσιο της Δράσης 2, δικαιούχος πλέον δεν καθίσταται η Ε.Ο. αλλά το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που θα υλοποιήσει την επένδυση και αποτελεί μέλος της Ε.Ο.
- Για την υλοποίηση της παραγωγικής επένδυσης ισχύουν οι όροι και οι προϋποθέσεις των αντίστοιχων Υπομέτρων 4.1 και 4.2.1 του ΠΑΑ 2014 – 2020 εκτός των κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής. Ο εν λόγω δικαιούχος θα προσδιορίζεται στο πλαίσιο υποβολής της αίτησης της Δράσης 2».
- Στην περίπτωση που το επιχειρησιακό σχέδιο προβλέπει και την υλοποίηση παραγωγικής επένδυσης θα υποβάλλεται στον ΕΦΔ σχέδιο υλοποίησης της παραγωγικής επένδυσης, μετά την ολοκλήρωση επιτυχημένου πιλοτικού έργου.
- Στο εν λόγω σχέδιο θα προσδιορίζεται ακριβώς το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της παραγωγικής επένδυσης και θα συνοδεύεται από τρεις (3) οικονομικές προσφορές.
- Σημειώνεται ότι οι δαπάνες για την υλοποίηση παραγωγικής επένδυσης είναι επιλέξιμες μόνο εφόσον τα εξαγόμενα αποτελέσματα και συμπεράσματα από την υλοποίηση του πιλοτικού έργου της Δράσης 2 έχουν κριθεί ως θετικά κατά τη διάρκεια του διοικητικού ελέγχου της τελικής αίτησης πληρωμής.
- Όλες οι δαπάνες της παραγωγικής επένδυσης είναι επιλέξιμες μόνο εφόσον σχετίζονται με τα αποτελέσματα του πιλοτικού έργου.
- Ειδικότερα, οι δαπάνες για την παραγωγική επένδυση στο πλαίσιο της Δράσης 2 είναι επιλέξιμες μετά την τροποποίηση της σχετικής απόφασης ένταξης στην οποία θα συμπεριλαμβάνεται η υλοποίησή της.

Οδηγίες για τον έλεγχο των δαπανών από Ορκωτούς ελεγκτές-λογιστές

1. Σύμφωνα με την ΥΑ 3886/11-05-2018, όπως ισχύει κάθε φορά για τις λεπτομέρειες εφαρμογής των Υπομέτρων 16.1 – 16.2 «Ίδρυση και λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας» ή 16.1 – 16.5 «Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για την κλιματική αλλαγή» του Μέτρου 16 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014 – 2020 είναι επιλέξιμη η δαπάνη για αμοιβή ορκωτού λογιστή ή εταιρείας Ορκωτών Λογιστών για τη διενέργεια ελέγχου των δαπανών του έργου στα πλαίσια των ανωτέρω αναφερόμενων Υπομέτρων. Το θεσμικό πλαίσιο (ΥΑ και πρόσκληση υποβολής αιτήσεων στήριξης) έχουν αναρτηθεί στις ιστοσελίδες www.agrotikianartixi.gr, www.minagric.gr καθώς και στις ιστοσελίδες των Περιφερειών.

2. Για την υλοποίηση της κάθε εργασίας θα υπογράφεται υποχρεωτικά σύμβαση μεταξύ του φορέα – μέλους της Ε.Ο. ή της Ε.Ο. και του ορκωτού ελεγκτή-λογιστή ή ελεγκτικής

εταιρείας. Τα παραστατικά δαπάνης απασχόλησης των ορκωτών λογιστών είναι επιλέξιμα μέχρι και τρεις (3) μήνες από τη λήξη κάθε έργου (φυσικού αντικειμένου).

3. Ο έλεγχος θα πραγματοποιείται με βάση το ΧΧΧ Πρότυπο και η έκθεση ελέγχου θα υπογράφεται από ορκωτό ελεγκτή-λογιστή, ο οποίος θα είναι εγγεγραμμένος στο Δημόσιο Μητρώο της ΕΛΤΕ.

4. Το έργο του ορκωτού ελεγκτή-λογιστή συνίσταται στον έλεγχο των παρακάτω πεδίων:

- Έλεγχος (σύμφωνα με τον ΚΦΑΣ, τον ΚΦΕ και τον Κώδικα του ΦΠΑ) της νομιμότητας και κανονικότητας της έκδοσης και εξόφλησης κάθε τιμολογίου/παραστατικού, το οποίο περιλαμβάνεται στην έκθεση προόδου που προβλέπεται σε κάθε αίτηση πληρωμής από το Συντονιστή Φορέα και έλεγχος της ορθής λογιστικής καταχώρησης αυτών. Τα παραστατικά των δαπανών, που τίθενται υπόψη του ορκωτού ελεγκτή-λογιστή, θα πρέπει να είναι πρωτότυπα, να φέρουν σφραγίδα με τον κωδικό του έργου και, αφού ελεγχθούν, να σφραγίζονται και να μονογράφονται από τον ορκωτό ελεγκτή-λογιστή.
- Έλεγχος για κάθε δαπάνη που αφορά το εγκεκριμένο έργο, ότι πραγματοποιήθηκε εντός της επιλέξιμης χρονικής περιόδου και ότι είναι στα όρια του προϋπολογισμού της κατηγορίας δαπάνης, που εντάσσεται.
- Έλεγχος της τήρησης των κανόνων επιλεξιμότητας, που τίθενται από την ΥΑ 3886/11-05-2018, όπως ισχύει κάθε φορά και την ΥΑΚΕΔ. Επισημαίνεται ιδιαίτερα ο έλεγχος της τήρησης των ανώτατων ορίων της εκτός έδρας αποζημίωσης, των εξόδων μετακίνησης και διανυκτέρευσης, καθώς και ο έλεγχος των μηνιαίων αναλυτικών απολογιστικών φύλων χρονοχρέωσης για τις δαπάνες του μόνιμου προσωπικού των φορέων της Ε.Ο.

5. Προκειμένου να ανταποκριθεί ο ορκωτός ελεγκτής-λογιστής στο ανωτέρω έργο θα πρέπει να του τίθενται υπόψη του τα παρακάτω δημόσια έγγραφα:

- η απόφαση ένταξης της αίτησης στήριξης του εν λόγω έργου με το εγκεκριμένο Τεχνικό Παράρτημα Έργου και οι τροποποιήσεις αυτής, εφόσον υπάρχουν,
- η Πρόσκληση Υποβολής Αιτήσεων Στήριξης,
- η ΥΑ 3886/11-05-2018, όπως ισχύει κάθε φορά.
- η ΥΑ 110427/ΕΥΘΥ1020/20-10-2016 (ΥΑΚΕΔ) όπως ισχύει κάθε φορά.

6. Ο ορκωτός ελεγκτής-λογιστής θα αναπαραγάγει τις σελίδες της έκθεσης προόδου, που αναφέρονται στα οικονομικά στοιχεία του έργου και θα προσθέτει δύο στήλες: στην πρώτη θα αναγράφεται το αποδεχόμενο ύψος ποσού κάθε παραστατικού και στην δεύτερη θα αποτυπώνονται σχόλια/παρατηρήσεις για τις περιπτώσεις, που απορρίπτεται ένα παραστατικό ή μειώνεται το επιλέξιμο ύψος αυτού. Σε περίπτωση αποδοχής του παραστατικού και του ύψους αυτού δεν απαιτείται να διατυπώνεται κάποιο σχόλιο στη στήλη των παρατηρήσεων, αλλά απλώς θα επαναλαμβάνεται στην πρώτη στήλη το ποσό του παραστατικού, ενώ στην περίπτωση απόρριψης ή μείωσης του ύψους αυτού θα πρέπει να διατυπώνεται στην δεύτερη στήλη σχετικό σχόλιο. Κάθε σελίδα της έκθεσης προόδου, που ελέγχθηκε, θα εκτυπώνεται και θα μονογράφεται από τον ορκωτό ελεγκτή-λογιστή και θα τίθεται η σφραγίδα του. Με την ολοκλήρωση του ελέγχου ο ορκωτός ελεγκτής-λογιστής συντάσσει σχετική έκθεση/βεβαίωση ελέγχου, την οποία υποβάλλει προς το φορέα – μέλος της Ε.Ο. ή προς την Ε.Ο. εις διπλούν με συνημμένες σε αυτήν τις σελίδες, που ήλεγξε. Η έκθεση/βεβαίωση ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή-λογιστή θα περιλαμβάνει εδάφιο, στο οποίο θα αναφέρεται ότι του ετέθησαν και έλαβε υπ' όψιν του τα έγγραφα του σημείου 5 του παρόντος και ότι πραγματοποίησε τον έλεγχο, που ορίζεται στο σημείο 4 του παρόντος.

7. Στη συνέχεια ο Συντονιστής Φορέας διαμορφώνει την έκθεση προόδου προσαρμοσμένη στις παρατηρήσεις του ορκωτού ελεγκτή-λογιστή και κάθε σελίδα αυτής μονογράφεται από το νόμιμο εκπρόσωπο του Συντονιστή Φορέα καθώς και από τους νόμιμους εκπροσώπους όλων των μελών της Ε.Ο., ενώ οι σελίδες της έκθεσης, που αναφέρονται στα οικονομικά στοιχεία του έργου και ελέγχθηκαν από τον ορκωτό ελεγκτή-λογιστή, μονογράφονται και από τον ορκωτό ελεγκτή-λογιστή και τίθεται η σφραγίδα του. Η ως ανωτέρω διαμορφωθείσα έκθεση προόδου του έργου υποβάλλεται από το Συντονιστή Φορέα προς την αρμόδια Υπηρεσία μαζί με ένα αντίγραφο της υποβληθείσας σε αυτόν έκθεσης/βεβαίωσης ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή-λογιστή (με τις συνημμένες και υπογεγραμμένες σελίδες, που ήλεγξε). Στην περίπτωση όπου μπορεί να πραγματοποιείται έλεγχος από διαφορετικούς ορκωτούς ελεγκτές – λογιστές σε κάθε φορέα – μέλος της Ε.Ο., η υποβαλλόμενη έκθεση προόδου θα διαμορφώνεται με βάση τις εκθέσεις/βεβαιώσεις όλων των συμμετεχόντων ορκωτών ελεγκτών-λογιστών, οι οποίοι και θα την υπογράφουν/σφραγίζουν.

8. Κατά τα λοιπά ισχύουν όσα προβλέπονται στο θεσμικό πλαίσιο των Υπομέτρων 16.1 – 16.2 και 16.1 – 16.5 και στην εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ σχετικά με τα συνυποβαλλόμενα παραδοτέα και παραστατικά των εκθέσεων προόδου, καθώς και τη διαδικασία διενέργειας των επαληθεύσεων/πιστοποιήσεων.